

“A les caixes no hi ha hagut prou transparència en les retribucions”

Antoni Serra Ramoneda (Barcelona, 1933) és ex-president de Caixa Catalunya i catedràtic emèrit d'economia i empresa de la UAB.

Les indemnitzacions milionàries a ex-directius de la CAM, la pressió atribuïda a la seva ex-directora general, Maria Dolores Amorós, i els contractes de tres antics alts càrrecs de Nova Caixa Galicia pels quals rebran 23 milions d'euros en indemnitzacions, fan molt difícil que la societat pugui confiar en la bondat que fins ara s'ha pressuposat a una caixa. No hi ha prou mecanismes de control intern, en una entitat, a més de la supervisió del Banc d'Espanya?

—Hi ha molts mecanismes de control, és clar. Però dins les caixes em fa l'efecte que no sempre hi ha hagut prou transparència en matèria de retribucions.

—Es tracta d'un pacte de silenci entre treballadors i directius?

—Els representants dels treballadors, els sindicats, de vegades, en canvi de millorar les seves condicions, no han volgut posar en qüestió la retribució dels alts executius de la pròpia casa. Els treballadors de les caixes tenen una participació en els òrgans de govern entre el 10% i el 15%. Per tant, ells també tenen alguna responsabilitat en les decisions que s'han pres, oi?

—Els sindicats estan al corrent de les possibles irregularitats d'una caixa d'estalvis?

—Sí, és evident que entre els tre-

balladors hi ha gent que sap perfectament l'estat dels comptes i què cobra cadascú, perquè bé hi ha comptables, a les caixes, que tenen molta informació. Evidentment, el ventall d'irregularitats va des de petites retribucions fins a escàndols com els de la CAM i Nova Caixa Galícia.

—Una consellera socialista de Nova Caixa Galícia, també afiliada a la UGT, ha dimitit quan s'ha sabut l'escàndol de les indemnitzacions milionàries. Assegura que ignorava absolutament la maniobra. Potser té raó.

—Sí, el gest és d'agrair. Almenys reconeix que no va estar prou atent a allò que passava. I és ben possible que no se n'assabentés, però probablement per aquest costum de no ficar el nas segons on.

—Si més no, és estrany que els membres del consell d'administració d'una caixa no sàpiguen al detall informació rellevant de l'entitat. Penseu que passa sovint, doncs?

—És probable que, a moltes caixes, no pas a totes, els consellers no sàpiguen què s'hi mou. El cas de l'ex-directora general de la CAM és molt il·lustratiu, i la majoria de consellers asseguren que no en sabien res, del contracte brutal d'aquest alt càrrec.

—Les dietes que cobren els consellers d'algunes caixes d'estalvis per a assistir a una reunió són exagerades, i els sous dels directors generals no s'han pas congelat. Al contrari, respecte al 2010 les partides destinades a retribucions han augmentat a totes les caixes. Això té cap justificació?

—No crec que el problema fossin les dietes. Però les caixes, per pròpia naturalesa, haurien de tenir un ventall de salaris més tancat, és a dir, que les diferències entre el sou del qui cobra menys i el del qui cobra més fossin més reduïdes, com passa, per exemple, a les cooperatives. Tenen una responsabilitat social, i això s'hauria de notar més. Una persona que entri a treballar en una caixa per a ocupar-hi un càrrec important ha d'estar disposat a cobrar menys que no un banquer.

—Per què no es fa públic el sou del director general d'una caixa?

JORDI PLAY/ARXIU

—Alguns no fan públic el seu sou perquè diuen que aleshores s'hi faria demagògia. Doncs s'hi faria demagògia perquè efectivament hi ha raó per a fer-ne... De segur que seria millor per a les caixes de fer públiques aquestes retribucions en un exercici de transparència i honestat amb la societat, i crec que el Banc d'Espanya hauria d'obligar que a les memòries i als balanços hi aparegués l'import detallat de les retribucions dels alts directius corresponents a tot allò que han guanyat. I ben calculat, és clar.

—**Què voleu dir?**

—Hi ha hagut directors generals i presidents que, a més de cobrar allò que els pertocava, cobraven del consell d'administració d'alguna empresa en què la seva caixa tenia presència. Si ets director d'una caixa i aquesta caixa té accions a Telefónica, per exemple, doncs anar al consell de Telefónica forma part del sou que et paga l'entitat. Per tant, allò que cobrés del consell de Telefónica ho hauria de tornar a l'entitat.

—**No ho deu fer gairebé ningú.**

—Ho desconec, però en tot cas ara la llei obliga a fer-ho.

—**Les retribucions per dietes semblen més aviat una via fàcil de cobrar quantitats importants si no hi ha un sou. Quan vós éreu president de Caixa Catalunya, no cobràveu ni una pesseta de sou. Sí, en canvi, dietes. Eren elevades?**

—La llei catalana de caixes que ens regia a meitat dels 80 deia que els càrrecs de president i conseller d'una caixa eren honorífics i gratuïts. Un cert temps després, es va establir que es podien cobrar unes dietes, fixades en un màxim de 100.000 pessetes. Era una fórmula molt raonable, i es respectava. El director general no cobrava dietes, sinó un sou.

—**Arran del cas de Nova Caixa Galicia i la CAM es va escampant**

“El Banc d'Espanya hauria d'obligar que a les memòries i als balanços hi aparegués l'import detallat de les retribucions dels alts directius”

la idea que totes les caixes tindran draps bruts. Penseu que podria haver-hi sorpreses desagradables, a Unnim i a CatalunyaCaixa?

—No. En conec els directors i estic segur que no hi ha res a amagar.

—**Quin és el principal error que han comès les caixes, a parer vostre?**

—Creure's que eren bancs i actuar com si ho fossin. Les caixes sempre havien tingut una regulació molt estricta, no podien obrir oficines fora de la seva demarcació, no podien tenir participacions en empreses, etc. A diferència dels bancs, eren molt controlades des de l'època franquista. Ara, amb la transició, es va considerar que el sector financer s'havia de liberalitzar i es van eliminar les traves. Però no volia pas dir que s'obligués les caixes a expandir-se i a comprar participacions en empreses. Era només una possibilitat. Les caixes, en comptes d'adonar-se que per la seva pròpia naturalesa havien de tenir un comportament diferent al dels bancs, encara que la llei els permetés d'actuar com un banc, es van llançar a fer de bancs. I, és clar, no es van adonar que mentre els bancs podien ampliar capital per a mantenir els recursos propis proporcionats, les caixes no podien fer-ho. I ara es troben que no arriben al coeficient de garantia que els exigeix el Banc d'Espanya. Si haguessin continuat fent de caixes, ara el panorama seria molt diferent.

—**Les caixes, malgrat fer activitat pròpia dels bancs, remarquen**

la seva diferència a través de l'obra social, que no fan els bancs. No era suficient, aquest retorn a la societat de part dels seus beneficis?

—És que això no és cert, perquè la funció social primària de les caixes no és només l'obra social. Les caixes feien la seva funció també com a entitats financeres, donant crèdit als ciutadans que no tenien gaires mitjans i acceptant comptes corrents de poc volum. I també facilitant crèdit a les empreses per a activar l'economia local. Per això van néixer les caixes. Per tant, no és només a través de l'obra social que es fa de caixa, sinó també a través de l'activitat financera. I si actuen com un banc, obliden el vessant fundacional d'una caixa.

—**L'obra social de les caixes nacionalitzades perilla?**

—És clar. D'on volen que tregui els diners Unnim, per a fer obra social, si no té res? I CatalunyaCaixa, farà obra social amb els diners que pugui treure dels turistes que visiten la Pedrera? Els efectes els notarem, —tot Espanya, però particularment Catalunya—, d'aquí a poc temps, quan l'obra social de les caixes minvarà fortament. I en feien molta, no tan sols amb coses espectaculars com Sant Benet de Bages, per exemple, sinó amb petites accions amb ONG, col·lectius desfavorits, etc... A mi, personalment, em dol. Teniem un sistema financer que feia una funció molt important socialment i econòmicament. I se n'ha anat en orris.

—**Qui n'és el principal responsable?**

—Tothom hi té part de culpa, no es pot assenyalar ningú en concret. Jo diria que la societat en conjunt en té la culpa, per no haver-se adonat que les coses no es podien fer com s'han fet.

“La societat en conjunt té la culpa del desmantellament de les caixes, per no haver-se adonat que les coses no es podien fer com s'han fet”

Gemma Aguilera